

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИСКУССТВ

ШАБЫТ

*Ақын — найғамбар да, әулие
де емес*

айлық журналы
ежемесячный журнал
№20 (20) 25.10.2016

ҚЫМБАТТЫ ОҚЫРМАН!

Бүгінгі күні өнер айдынында белең алып, атқарылып жатқан мәдени іс-шаралардың қатары күннен күнге көбеймесе, азайған емес. Оның бір көрінісін, өз оқу ордамыздан-ақ аңғарамыз. Университет қабырғасында ұйымдастырылатын әрбір шара – біз үшін маңызды. Бүгінгі күн – ертенгі тарихқа айналатынын ескеретін «Шабьт» журналының тілшілері әр кез қаламдарын қолдарына алып, қырағы көздерін тасадан тыс қалдырған емес. Мүмкіндігінше әрқайсыңыздың еңбектеріңізді елең, қағаз бетіне түсіруді дағдыға айналдыруда. Соның бір көрінісін журналымыздың осы санындағы мақалаларынан бағамдай аласыздар. Бізбен бөлісер жағымды, жақсы жаңалықтарыңыз көп болғай!

Құрметпен, журналдың бас редакторы
Гүлім КӨПБАЙҚИЗИ

Ағалар алқасы:

«Шабьт» журналының негізін қалаған:

Сығай Ә. Т. - Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері, профессор

Мұсаходжаева А. Қ. - Қазақстанның халық артисі, профессор

Дүйсекеев К. Д. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, профессор

Нөгербек Б. Р. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, профессор

Мұқанова Р. Қ. - Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, профессор

Мұқышева Н. Р. - өнертану ғылымдарының кандидаты, доцент

Юсупова А. К. - өнертану ғылымдарының кандидаты

Кадыралиева А. О. - өнертану ғылымдарының магистрі, театртанушы

Редакция мүшелері:

Бас редактор: Гүлім Көпбайқызы

Редактор орынбасары: Назгүл Ақшалова

Корректор: Ләззат Алпысбаева

Тілшілер: Нұржан Салимов
Амина Габдрашитова

Аида Қалқатай

Дизайнер: Әсет Ақмолда

Редакцияның мекен жайы:

Байланыс телефоны: +77756282848, +77476739788

Редакциялық басылым бөлімі

Мекен жайымыз: Астана қаласы, Тәуелсіздік даңғылы 50, 2 қабат №237 а

E-mail: shabyt_zhurnal@mail.ru

МАЗМҰНЫ

Н. Әбділ	4	ОЛАР ОТАНЫН САТПАҒАН!
Г. Әбенова	6	АҢЫЗ АДАМНЫҢ АЛДЫНДА ӘН АҰТУ – МЕН ҮШІН ҮЛКЕН БАҚЫТ!
	8	ҚАЗАҒЫМ, ЖАСА МӘҢГІЛІКІ!
А. Бимырзаева	9	ІСІМЕН ЕЛДІ ҰҰЫТҚАН
Н. Ақшалова	11	ОЛ – КЛАССИКАЛЫҚ ФИЛЬМДЕРДІ НАСИХАТТАУДАҢ РАНАТ АЛАДЫ...
Қ. Елубаева	13	ҚҰТТЫҚТАҰМЫЗИ
А. Өмірбек	15	ТӘУЕЛСІЗДІК – ТАРИНЫМ!
	16	ЕСІЛ ӨЛЕҢ ТӨГІЛДІ «ЕС – АҰМАҚТА»...
А. Габдрашитава	18	ОЧАРОВАНИЕ ХАНБОКУ
О. Сайлаубай	19	«ЖАҢҒАҚ ТАЛ» ФИЛЬМІ – «ҚЫЗ ҰРЛАУДЫҢ» ТОЛЫҚМЕТРАЖДЫ НҰСҚАСЫ
Л. Аллысбаева	21	АБАҰ – ДАРА, АБАҰ – ДАНА ҚАЗАҚТА!
Б. Тұрсынаев	22	ҰСТАЗДЫҚ ЕТКЕН ЖАЛЫҚНАС
А. Қонақбаев	23	ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ӘРІПТЕСТЕРМЕН ЖҰМЫС ЖАСАУҒА НУЕТТІМІН
А. Жукенова	25	АВАНГАРДНАЯ МУЗЫКА В СТОЛИЦЕ
Д. Арманқызы	26	ТІЛ БІРЛІГІ – ЕЛ БІРЛІГІ!
А. Күлшебай	27	«АЛТЫН САҚА»
А. Дүнгененова	29	ЖӘДІГЕР ЖАҢҒЫРЫҒЫ
С. Жандуллаева	30	ART GALLERY

Олар Отанын сатпаған!

– Кешіріңіз! Мен Нұрислам Әбділ 4 курс «театртану» мамандығының студенті. Төмендегі «АЛЖИР» туралы хабарландыруды кім жазды?

– Мен жазғанмын.

– Сол хабарландыруға түзету енгізсем деп келіп тұрмын. Хабарландыруда «АЛЖИР» мұражайына «Отанын сатқандар әйелдерінің Ақмола лагеріне, саяхатқа шақырамыз» – деп жазулы тұр. Біріншіден, олар ОТАНЫН сатқандар емес, ОТАНЫ үшін от кешкен әйелдер. Екіншіден, бұндай тарихи құрбандарды еске алу үшін жасалған мұражайға «саяхатқа шақырамыз» – деген тіркес қолданбайды. Себебі, бұл Бурабай немесе басқа ойын сауық орталығына, болмаса қала аралауға шақырып отырған дүние емес қой. Ашаң бойлы сары келіншек кипактап: – «Бұл жазылған адресті интернеттен алғанмын» – деп ақталды. Интернеттегі сайттан қарасақ, АЛЖИР туралы мақаланың бірінші сөйлемін алған екен.

Сөйтсек, бұл 1937 жылы осы «АЛЖИР» лагері құрылғанда тақтайшаға жазылған мекеме атауы болып шықты.

«Өзіңіз ойласаңызшы, тәуелсіздік алғанымызға 25 жыл. Бұнда қамалған әйелдер түгел дерлік ақталған. Яғни, бұл мұражайдың аты да өзгертілген. Егер, ертеңге дейін түзетін жазбасаңыздар, мен газет-журналдарға, әлеуметтік желілерге жазамын» – деп, Қазақ ұлттық өнер университетінің тәрбие ісі-жөніндегі бөлімнің есігін жауып кете бердім.

Келесі күні 14-ші қыркүйекте университет студенттері аталмыш «АЛЖИР» саяси қуғын-сүргін және тоталитаризм құрбандарының мемориалды-мұражай кешеніне барды. Менде бардым. Себебі, кешегі әрекетімнен бе екен, оқытушым Айзат Қадырәлиеваға: «Сіздің шәкіртіңіз кеше келіні, бізге өте орынды сын айтып кетті. Біз бүгін басқа хабарландыру ілдік. Сіздерге рахмет. Біздің студенттер қазір жол жүреді. Сіз кешегі баланы бізге қосып берсеңіз, «Шабьт» журналына мақала жазғанына септігі тиер» – деп, мені сұрап алыпты.

2007 жылы тұңғыш президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың тікелей қатысуымен ашылған ғимараттың авторы Сәкен Нарын екен. Кіреберістегі «Қасірет қақпасы» кімді болсын бас игізіп, сондағы азап шеккен құрбандардың қайраткерлігіне тағзым жасатпай өткізбесі анық. Кеңес одағындағы 15 мемлекеттен, барлығы 62 ұлттың өкілдері, дәлірек айтқанда, әйелдері бұнда не бір зобалаң күндерді бастарынан өткерген. Барлығы 8000-ға жуық әйелдер жиырма жылдай осында

ауыр еңбек еткен. Ішіндегі көп әйелдер оқымысты, ақсүйек немесе ағартушы ұлт қайраткерлерінің әйелдері, қарындастары, анасы. Солардың қатарында Ахмет Байтұрсыновтың жары – Б.Байтұрсынова, Бейімбет Майлиннің жары – Гүлжамал Майлина, Сәкен Сейфуллиннің жары – Гүлбахрам Сейфуллина, Тұрар Рысқұловтың әйелі – Әзиза Рысқұлова, Темірбек Жүргеновтың жары – Дәмеш Жүргеновалар сынды алаш арыстарының

жарлары осында зорлық-зомбылық көріп, қасіретке ұшырағандығы туралы дәлелді фактілерді кездестірдік. «АЛЖИР» тұтқындарының арасында ғалым-ойшылдармен қоса, 1000-нан аса артист, 360 пианист, 100-ге тарта суретшілер болған. Олар: Л.Русланова, Р.Плисецкая, Ф.Ғабитова, Г.Қожахметова, Н.Воронина т.б. әйелдер қауымы. Бұндағы әйелдер өздері шымнан тұрғызған барахты пана тұтқан. Біз, тек кішірейтілген нұсқасын көрдік. Шын мәнінде бір барахтың ішіне 200-ге тарта әйел жатқызылыпты. Бір қабат сабан төселген тақтай төсектерді көрсеңіз қалай жатып, қалай ұйықтаған деп жағаңызды ұстарыңыз сөзсіз. Тұтқын әйелдерге қара жұмыс істетіп қана қоймай, аяусыз тергеп, баласынан айырып, ұрып-соғып, неше түрлі азаптау әдістерін қолданған. Балалары 3-4 жасқа келгенде балалар үйіне, түзету калонияларына жіберіліп отырған. Балаларын сағынып бір әйел жыласа, түгел әйел қосыла жылап, барахтың ішін күңіретіп жіберетіні жөнінде естігенде еріксіз көзіңізге жас келеді.

Екінші қабатында жоғарыда айтып өткендегідей «АЛЖИР» лагерінің мұрағаттары мен жәдігерлері сақталған. Тұтқын әйелдердің тұтынған заттары және кейінірек (ақталғаннан кейін) осы ғимарат ашылғанда арнайы келген кейбір әйелдердің тапсырған өшекей бұйымдары мұражайдың ең құнды жәдігерлеріне айналған. Одан өзге, «Алматыдағы НКВД есігінің түп нұсқасы» – деп, қойып қойған ескі қоңыр есіктен әлі суық жел есіп тұр. Тек есік қана емес, әр затты көріп тітіркеніп, көзіне іркіліп жас түйіліп, бүгінгі азат өміріне шүкіршілік айтасын.

Жәутендей карап, әлсін-әлсін күрсінген қыз-жігіттер хабарландырудағыдай ОТАНЫН сатқандар емес, ОТАНЫ үшін отқа түскен әйелдерге арналған мұражай екенін көріп, іштей ой түйіп қайтқандарына кәміл сенімдіміз. Себебі, қасірет қақпасынан имені кірген адам, толғанбай шыға алмасы анық.

Осы сапардан кейін де біздің «театртану» мамандығының ұстаздары мен студенттері арнайы барып қайтқанбыз. Әр барған сайын сыры мен жұмбағын ашатын «АЛЖИР» лагері тағы да бізді тарихқа тағзым жасауға үйретіп шығарып салды. Енді келесі сапарымызды Қарағанды өңіріндегі «КАРЛАГ» лагеріне барумен жалғастырсақ деген ниеттеміз. Кім білсін, ондағы отанын сүйген оғландарды әлі де болсын опасыз деп танып жүргендер бар шығар. Біздің мақсат отанымызды сүйген, от кешіп оқ тиіп атылып өлген арыстарымызды мәңгілік ұмытпау, тілі мен ділін білмейтін ұнтақша үгітілген ұрпаққа ұлықтау. Себебі, біздің айтарымыз мынау ғана: «Олар Отанын сатқандар емес!».

Аңыз адамның алдында ән айту – мен үшін үлкен бақыт!

«Вокалдық өнер және дирижерлеу» кафедрасының 4 курс студенті Аманжолова Айгерім Алматы қаласында қыркүйек айының 19-25 күндер аралығында өткен Бибігүл Төлегенова атындағы VIII-ші Халықаралық вокалистер байқауының II орын иегері атанды. Алматы қаласынан келген бойда, жүлдегерді құттықтап, сұхбат алу мүмкіндігі туды.

– Айгерім, өнер жолына қалай келдіңіз? Байқау жайлы толығырақ айта кетсеңіз...

– Менің вокал мамандығын меңгеріп жүргеніме он жылдың көлемі болды. Бала кезімде ата-анам әндетіп жүргенімді байқаса керек, сол кезден бастап Ақтөбедегі музыкалық мектепке берді. Кейін, вокал мамандығы бойынша колледж қабырғасында білімімді ұштадым. Ал, бүгінгі таңда Астана қаласында Қазақ ұлттық өнер университетінің 4 курс студентімін. Бала кезімнен өр түрлі сайыстарға, ән байқауларына қатысқаннан тартынбаймын. Соның арқасында, осы күнге дейін біршама байқауларға да қатысыппын. Ал, бұл байқау – әр екі жыл сайын өтетін көлемді іс-шара. Толығырақ айта кетсем, байқау екі кезеңнен тұрды. Іріктеу кезеңінде елу бір қатысушы өз өнерін көрсетті. Осы елу бір қатысушының ішінен тек он төртті ғана келесі кезеңге жолдама алды. Келесі кезеңге жолдама алған қатысушылар арасында Астана қаласының атынан жалғыз болдым. Бізге, яғни қатысушыларға сақсы жағдай жасалды. Іріктеуден өткен әлемнің түкпір-түкпірінен жиналған он төрт адамды санаторияға жатқызды. Жол күреңін, күнделікті ішіп-жеудің ақысын өздері көтерді. Бұл байқауға жиырма үш жастаң, отыз екі жас аралығындағы үміткерлердің қатысуына мүмкіндік берілді.

Жас аралығына байланысты қатысушылардың ішінде ең кішісі болдым. Бірінші кезеңнің ережесі: әрбір қатысушы ауқымды төрт шығарма орындау керек. Алғашқы орындаған «Старинная ария» шығармасы, екіншісі: үлкен операдан алынған 7-8 минутты «Ария» орындалды. Үшіншісі: Бақытжан Байқадамовтың «Сүйген сәулем» шығармасы. Соңын қазақтың халық әнімен аяқтадым.

Екінші кезеңде үлкен оркестрмен ән шырқадым. Ол жерде П.И. Чайковскийдің «Черодейка» операсынан алынған «Куманың» ариясы, Б. Төлегенованың сүйікті ариясы Ғ. Жұбанованың «Еңлік-Кебек» операсынан алынған «Еңліктің» ариясы орындалды. Кейін, Абай атындағы мемлекеттік академиялық опера және балет театрында үлкен гала концерт өтті. Ермек Серкебаев сынды ұлы тұлғалар өнер көрсеткен киелі сахнада ән шырқап, лауреат атандық. Әрине, осындай айтулы сәт есімнен кетпейді. Қуанышымда шек жоқ. Бибігүл Төлегеновадай аңыз адамның алдында ән айту, мен үшін үлкен бақыт! Әрине, толқыдым. Бірақ, жауапкершілікті сезініп, өнімді биік деңгейде орындауға тырыстым.

– Сахнаға шығар алдында өзіңізді қалай қолға аласыз?

– Мен, тек құран сүрелерін оқимын. Аллаға ғана сенемін.

– Ата-анаңыздың өнерге қатысы бар ма?

– Әке-шешемнің өнерге қатысы жоқ. Бірақ, «әу, демейтін қазақ жоқ» демекші, ән салып тұратындары бар. Ата-анамның негізгі мамандығы – ұстаздық қызметте.

– Сын айтушыларға көзқарасыңыз қалай?

– Қандай сын болмасын, дұрыс қабылдаймын. «Сын айтылмай, мін түзелмейді» емес пе?! Сабырлық танытып, түзелуге тырысамын.

– Алдағы жоспарыңызбен бөліссеңіз?

– Мен қазір, Астана қаласы мемлекеттік академиялық филармониясында – жеке орындаушымын. Желтоқсан айында Астана қаласының опера және балет театрында «солист» ретінде бағымды сынаймын. Жақын арада Уфаға, Башкирияға, Ресей елдеріне байқауға аттанамын. Мен, болашақта осы елордамыздың опера және балет театрында жеке орындаушы боламын деп армандаймын.

– Бос уақытыңызды қалай өткізесіз?

– Негізі, менде бос уақыт деген бола бермейді. Дегенмен, уақыт болып жатса, кітап оқығанды жақсы көремін. Бимен де айналысамын. Әсіресе, заманауи билерді жаныма жақын тұтам.

– Айгерім, өміріңіздегі маңызды әрі қызықты оқиғаларыңызбен бөліскеніңізге көп рахмет.

Бағындырар белесіңіз көп болғай!

Гүлмира ӘБЕНОВА,
«Кинотану» мамандығының 1 курс студенті

Ісімен елді ұйытқан
(Мәңгі ел мұраты)

Сексеннің сенгіріне шыққан қазақ руханиятының көрнекті өкілі – Мырзатай Жолдасбеков бүгінде, мынжылдық шаһардың өркендеуіне үлес қосқаны үшін «Алматы қаласының құрметті азаматы» атағына ие болды. Ал, 2007 жылы елордамыз Астана қаласының дамуына қосқан үлесі үшін «Астана қаласының құрметті азаматы» атағы берілген болатын. Жамбыл облысының құрметті азаматы екені жалпақ жұртқа мәлім, әрине. Ол – қоғам және мемлекет қайраткері, ғалым, ұлттық академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы, профессор, «Халықтар достығы», «Құрмет» ордендерінің иегері, Қазақ ұлттық өнер университетінің жанындағы Қорқыт атындағы «Ғылыми-зерттеу институтының» директоры. Ағаның жазушылығы мен композиторлығы тағы бар. Жақында ағаның замандасы композитор И.Жақановтың «Дүние шіркін» атты кітабының тұсауы кесілді. Өз тарапымыздан біз де қатысып, атсалыстық. Расында, дүниенің шіркінін-ай десеңші, ағамыздың композиторлық қыры да сыры да И.Жақановтың қаламынан туған еңбекте керемет көрініс тапты. Сонымен

қатар, М.Жолдасбеков – драматург. Профессор әдебиеттің көркем де нәзік жанры – драматургияға да бет бұрып тұрады. Астанада қойылған «Ұлбике» пьесасының қалың жұрттың таңдайын қақтырғаны әлі есімде. Ағаның құнды және мәңгі ел жадында қалатын тағы бір еңбегін ауыз толтырып айтар болсақ, ол – Қазақ ұлттық өнер университетінің Қорқыт атындағы Ғылыми-зерттеу институтының ұйымдастыруымен жарық көрген жиырма бес томдық «Қазақ өнерінің

антологиясы» жобасы жайында. Жоба институтының басшысы, М.Жолдасбековтың жетекшілігімен жұмыс атқарылып, өз деңгейінде жоспарлы түрде жүзеге асуда. Сонымен қатар, қазақ мәдениетінің тарихы, өнері мен дәстүрі егжей-тегжей зерттеліп, ғылыми айналымның аясында көрініс табуда.

Алғашқы «Ақындар айтысы» деген жеті томдық жинағы бүгінде өз оқырмандарына жол тартты. Жинаққа айтыс өнерінің ең үздік үлгілері жинастырылып енгізілді. Әрі қарай қара қылды қақ жаратын ділмәр шешендеріміздің шешендік сөздерімен 25 томдық «Қазақ өнерінің антологиясы» жобасының «шешендік сөздер» жанры бойынша бес томдық жинақ болып жалғасын табуда. Бүгінде оқырман қауым, шешендік сөздерге арналған бес томдық жинақпен танысқалы отыр.

Топтастырып, құрастырылып хронологиялық тәртіппен қалың көпшілікке ұсынып отырған жинақта аталған би-шешендеріміздің барлығы да сөз бастаған шешендігімен, ел бастаған көсемдігімен, қиыннан қиыстыра ұтымды тапқырлығымен ел арасындағы жер, су, құм, жайлау, қыстау, еңбек жөніндегі талас-тартыстарға араласып, әділ төрелік айтқан өзіндік орны бар, қайталанбас тарихи тұлғалар.

Қазақ тарихындағы, қазақ өдебиетіндегі би-шешендеріміздің шешендік сөздері қазақтар арасында ғана емес, қырғыз, өзбектерге де белгілі. Қытай, Моңғолия елдерінде қоныс тепкен қазақтар да шешендік сөздерімізді жаттап, жазып, оқып сусындап жүр.

Бұл жерде оқырман назарына кешегі күніміздің келбетін көз алдымызға әкелетін құнды шығармалар ұсынылмақ.

Жалпы, жобаның басты мақсаты – еліміздің тарих қойнауына кеткен кезеңдеріне, қоғамдық өміріне қайта үнілу, сол арқылы жас ұрпаққа бүгінгі жарқын тәуелсіздіктің қадірін сезіндіру, маңызын ұғындыру. Сонымен бірге, қазіргі ақпараттық заманда құнды шығармаларды оқырманымен қайта қауыштыру.

Мәселен, шешендік сөздердің барлығы дерлік тәрбиелік мәні өте зор десек, қателеспейміз. Би, шешендеріміздің беделі және де ділмәр сөздері біз үшін қашан да биік, асқақ. Бүгінгі таңда әрбір саналы, білімді қазақ азаматы халқымыздың жүріп өткен сара жолынан шешендеріміздің тұлғаларын танып қана қоймай, олардың сөз саптауларын терең түсініп, өздері де ойлы, әдемі, шешен сөйлеулері қажет.

Ендігі кезекте институт, әрине, М.Жолдасбековтың жетекшілігімен жыраулық өнерге, жыршы-термешілерге, халық ақындарының шығармаларына, әнші, композиторларға, дәстүрлі әншілер мен күйшілердің шығармашылығына арнап том-том еңбектерді шығару жұмыстарымен тыңғылықты айналысып, жобаны әрі қарай жалғастыруда.

Дәстүрлі өнеріміздің бастауы болып табылатын ақындық пен шешендік өнердің жемісі іспеттес жыршылық өнер, қазақ ұлты қоныстанған аймақтарда сол кезде дүрілдеп тұрғанымен, бүгінгі таңда дірілдеп тұр. Сыр оңірінен басқа жерлерде жырдың халі мүшкіл. Кейбір аймақтарда жоғалған немесе жоғалу, жойылу алдында. Енді солардың барына қанағат қылып, қайта жандандыруды қолға алу – уақыт талабы. Аяқ жеткен жерге барып, сөз жеткен жерден алып, көз жеткендерді көріп, өншімізге тигенін алып-беріп, ел игілігіне жарату басты міндет деп білеміз.

Айкерім БИМЫРЗАЕВА,

Ол – классикалық фильмдерді насихаттаудан рахат алады...

XXI ғасыр – ақпараттық технологияның өркендеген кезеңі. Теледидар мен компьютер бүкіл әлемнің, адамзаттың күнделікті өмірінің бір бөлігіне айналды. Еңбектеген сәбиден еңкейген қартқа дейін ғаламтордан өз қажетін тауып, тамашалай алатын мүмкіндігі мол заман. Соның ішінде «3D теледидары» кең таралып, тұрмыстық дүниенің біріне айналып бара жатыр. Арнайы көзілдірік арқылы үйден шықпай-ақ кинотеатрдың өзінде отырғандай сезіне аласыз. Енді міне, «4D»-дан «7D»-ға дейінгі форматты экран бар. Соңғы шыққан «7D форматты» экран арнайы көзілдірікпен орындығында отырып, фильмнің ішінде саяхаттап, жаңбырдың астында қалып немесе аяғыңыздан жылан тістегендей күй кешесіз. Ал, осының бәрі бола тұра, кино қондырғысын сақтап, бүгінгі күнге дейін елді мекендерге мұрағатта жатқан қазақ фильмдерін насихаттап жүрген адам бар десе сенесіз бе? Әлде, сенбейсіз бе? Ендеше, сіздерге айтайын... Ол кісінің кино өнеріне деген махаббаты уақытша ғана қызығушылық болып қалмай, өмір бойына сүйікті ісіне айналған. Ол Солтүстік Қазақстан облысы, Ш.Уәлиханов ауданы, Акбұлақ ауылының тумасы – Жәнібек Қапезов. Бүгін Жәнібек ағаның өзінен сұхбат алу сәті туды.

– Қайырлы күн, Жәнібек аға. Киномеханик мамандығымен қай кезден бастап айналысып келесіз?

– Мен арнайы киномеханиктер дайындайтын училищені Қарағанды қаласында 1973 жылы аяқтадым. Сол уақыттан бері қондырғыммен Солтүстік өңірдегі ауыл-аймақты, аудан орталықтарының бала бақшалары мен мектептеріне, қарттар үйі мен жетімдер үйіне жиі-жиі барып тұрамын.

– Ескі қондырғы арқылы көрсетілетін фильмді кішкентай бүлдіршіндер мен қариялар қалай қабылдайды екен?

– Әрине, өсіп келе жатқан буынға бұл өте қызық дүние болып көрінеді. Таңғажайып әлемге тап болғандай мультфильмге ғана емес, экраннан көрсетіліп жатқан әрбір іс-қимылға, дыбысына зейін қойып бақылайды. Ал, қарттар үйіндегі көрермендер бұл құрылығыны біледі.

Өйткені, балалық шақтарында талай фильмді осы қондырғымен көрген. Мені көргенде кішкентай баладай қуанып, залға жайғасып алады. Олардың ішінде бұл киноқондырғы «ескі үйге кіріп балалық шағыңды еске алағандай, керемет әсерге толтырады» – деп жататындары бар. Кетерімде келесі жолы, «осы фильмді көрейік» – деп, ұсыныс жасап жататындары да жоқ емес.

– Ол фильмдерді қай жерден аласыз?

– Қарттар тапсырған фильмді табу ізденісті талап етеді. Петропавл, Арқалық және Қостанай қалаларында орналасқан КГУ «Центр по сохранению и использованию кино-видеофонда» деген мұрағаттарды аралап, белгілі бір уақытқа дейін келісіп алып, жұмысымды жалғастырамын. Көбінесе, қазақ ауылдарында орналасқан мекемелер фильмнің қазақ тілді болғанын қалайды. Бірақ, өкінішке қарай, қазақ тілді нұсқасы бола бермейді. Қоржыныма «Қазақфильм» киностудиясында түсірілген фильмдермен қатар, кеңес үкіметі кезеңінде түсірілген ресей, өзбек, төжік фильмдерін жинаймын. Нағыз классиктердің:

Ш.Аймановтың «Алдар Көсе», «Тақиялы періште», М.Калатозовтың «Летят журавли», басты рөлде С. Бондарчуктің өзі ойнайтын «Судьба человека», Ш. Аббасовтың «Ты не сирота», Б.Кимягаровтың «Хасан Арбакеш» фильмдерін көреді. Мені шалғайдағы жетімдер үйінің менгерушілері, директорлары әбден танып алған. Балаларға аз да болса қуаныш сыйлауға тырысып, Ш.Бейсембаевтың «Арман – атаман», А.Қарсақбаевтың «Алты жасар Алпамыс», «Менің атым Қожа» секілді фильмдерін ұсынамын. Міне, осылай адамға қуаныш сыйлау мамандығымның арқасында іске асып жатады.

– Мамандығыңыз негізгі табыс көзі ме?

– Жас кезімдегі мақсатым, табыс көру болатын. Көрерменің көп болғаны жақсы. Қазіргі уақытта зейнетке шықтым. Енді кәсібімді хобби ретінде көремін. Тауып жатсам, табысымды жетімдер үйіне немесе қарттар үйіне беремін. Жақында ғана психолог мамандары және медбикелермен бірігіп, жастарға нашакорлыққа қарсы үгіт жүргізіп, түзу жолдан таймайтындай бағыт-бағдар беру мақсатында Р.Нұғмановтың «Ине» фильмін көрсеттік.

– Сіз жайлы Т.Жүргенов атындағы академиясының М.В.Соловьева шеберханасында тәлім алған А.Сәтбекова, Ф.Әсерханов секілді дарынды студенттер қысқаметражды деректі фильм түсірген екен. Сол жөнінде толығырақ айтып берсеңіз.

– Ия, ол фильм 2013 жылы түсірілді. Көрші ауылда Алматы қаласында режиссерлікте оқып жүрген бір қыз бар екен. Мен жайлы естігені бар шығар, ауылға келін «Сіз жайлы деректі фильм түсіргім келеді. Бұл деген таңқаларлық жаңалық қой. Фильмді түсіретін топпен келеміз» деп кетті.

Сөйтіп, «Последний киномеханик» атты қысқаметражды деректі фильм түсірілді. Кейін ол фильм, III Халықаралық «Бастау-2013» кинофестивалінде конкурстық бағдарламада көрсетілген. Кинофестивальдің студенттік фильмдер конкурсының қазылар алқасы А.Сәтбекованы «Ерекше талғам» номинациясы бойынша марапаттаған. Осы фильмді дипломдық жұмысы ретінде ұсынып, жоғары баға алған. Маған фильм қатты ұнады, жетістікке жетіп, еңбегі еленіп жатқанын естіп қуанып қалдым. Ауылға келгенде осындай қуанышты жаңалықтарын айтқан болатын.

– Уақытты кейінге шегерсе, осы мамандықты қайта тандар ма едіңіз?

– «Армансыз адам қанатсыз күспен тең» деген мақал бар. Кино түсіріп, қазақ киносының коржынын толтырып, насихаттаудан рахат табар едім. Ескі қойын дәптерімнің әр бетінен көрерменнің жылы пікірлері мен ұсыныстарын оқып, бір жылулық сезініп қаламын. Ш.Айманов, Ш.Бейсембаев, С.Қожықовтай азаматтар шықса деймін. Мен бүгінгі жас ұрпақтан көп үміт күтемін.

– Жәнібек аға, орталыққа арнайы келіп, сұхбаттасқаныңыз үшін мың алғыс! Ғұмыр жасыңыз ұзақ болсын. Жүз жасаңыз.

Бүкіл өмірін кино өнерінің небір классикалық туындыларымен таныстырып, көрерменін қуанып жүрген, халықтың алғысын арқалап келе жатқан, өрбір күнін киномеханиктің тынымсыз еңбегіне арнаған Жәнібек ағаның армандары ертелі-кеш орындалатынына сеніміміз мол

Назгүл АҚШАЛОВА,
«Кинотану» мамандығының 3 курс студенті

Жаңа оқу жылы өнер ордамыз үшін жеңісті күндермен басталды. Қыркүйек айының 23-25 күндері аралығында Өскемен қаласында «Дарын» мемлекеттік жастар сыйлығының лауреаты, кино және театр актері, режиссер Рүстем Есдәулетов атындағы I республикалық жастар және студенттер театры фестивалі болып өтті. Аталмыш өнер мерекесіне Қазақ ұлттық өнер университетімізден «Музыкалық драма» бөлімінің III курс студенттері И. Сапарбайдың «Сыған серенадасы» пьесасы бойынша қойылған спектакльмен қатысып, бас жүлдені жеңіп алды. Курс жетекшісі ҚР еңбек сіңірген қайраткері Сайлау Қамиевті және оның шеберханасында оқып жүрген болашақ артистерді өнер аламыныңдағы алғашқы жүлделерімен шын жүректен құттықтаймыз!

«Шабыт» журналының редакциясы

Қуанышты жаңалықты естіген біз, қойылымда басты рөл Шәмшіні сомдаған Ерхан Мәуленмен сұхбат құрған едік...

- Сәлеметсіз бе? Шығысқа барып, фестивальдің шыңын бағындырып келдіңіздер. Құттықтаймыз. Жалпы, фестиваль туралы сөз қозғасақ...

- Фестивальді Шығыс Қазақстан облыстық драма театры ұйымдастырды. Сол жақтан бізге ұсыныс түсіп, аз ғана уақыт ішінде біз қойылымымызды видеоға түсіріп жіберген болатынбыз. Кейін іріктеуден өткенімізді хабарлап, фестивальге шақырту алдық. Осынау өнер мерекесіне ұжым болып алғаш рет үлкен сахнаға шықтық. Бұл біз үшін үлкен мәртебе. Бізден басқа Көкшетау қаласы Ақан сері атындағы мәдениет колледжінің «Жас толқын» жастар студиясы Р.Мұқанованың «Мәңгілік бала бейне», Семей қаласы М.Төлебаев атындағы музыка училищесінің «Дәуір» студенттік театры М.Шахановтың «Танагөз», Алматы қаласы «А.И. музыкалық театр орталығы» М.Әуезовтің «Қарагөз», Қарағанды қаласы Тәттімбет өнер колледжінің «Q» студенттер театры Иран-Ғайыптың «Қорқыттың көрі» спектакльдерімен бак сынады. Белгілі театр сыншылары Бақыт Нұрпейіс, Амангелді Мұқан және актер Бекен Имаханов біздерге қазылық етті.

- Таңдауларыңыз неліктен И.Сапарбайдың «Сыған серенадасына» түсті?

- Бұл шығарманы біз II курсымызда 15 минуттық қойылымнан үзінді ретінде ғана алған болатынбыз. Кейіннен бұл туындыны толығымен қоямыз деген шешімге келдік. Шәмші – тарих. Ең басты көрсеткіміз келгені – қазіргі ұрпақ та Шәмшіні ұмытқан жоқ. Ешқашан да жадынан шығармақ емес. Шәмшінің өзі көзден кеткенмен, әні мәңгі халықтың жүрегінде шырқалып тұра бермек. Яғни, Шәмші әндерінің желісі үзілмей, ұрпақтан ұрпаққа жалғасуы тиіс деген ізгі оймен шығарған дүниеміз. Біздің ұстазымыз Сайлау Ғалымжанұлы шығармашылық адамның ғұмыры ғана емес, әннің туу процессін көрсетуге тырысты.

- Қазақ вальсі королінің бейнесін шығаруда қандай ізденістерге бардыңыз?

- Өте орынды сұрақ. Мен басында қатты жүрексіндім, алып шыға аламын ба деген күмәнді ойлар басым болды. Шәмші атамызды шығаруда көп іздендім. Көбінесе, естеліктер қарастырдым. Менің қолыма ол кісінің бір видеосы мен халықтардан естіген естеліктері ғана болды. Жалпы, Шәмші

атамыз туралы жазылған еңбек болмауына байланысты көп қиыншылықтар болды. Дегенмен де, қанша іздендім десем де, Шәмші атамызды толығымен зерттей алдым, шығардым дей алмаймын. Болашақта, бұйырса, бұдан да жақсы бейне жасауға барымды саламын.

- Қазылар алқасынан қандай пікір естідіңдер?

- Кез келген фестивальде талдау болып, сын айтылатыны анық. Сын түзелмей, мін түзелмес деген сөз де бар. Сындар айтылмады демеймін, айтылды. Бірақ, Бақыт Кәкиқызы: «Мен сіздерге қарап тұрып, құдды бір театрдың труппасын көргендей болдым. Болашақта бір өнер ордасын ашатын курс боларсындар деген сенімдемін» деп, өзінің ақжарма тілегін жеткізді. Театр сыншыларынан осындай сөздерді естіген біздер қатты қуанып, шабыттанып қайттық.

- Театр демекші, театр ашу ойларыңызда бар ма? Жалпы, болашаққа қандай жоспарлар бар?

- Әрине, келешекке жоспарларымыз көп. Фестивальдерге қатысып, жүлделі орындарды иеленеміз деген сенімдеміз. Театр ашу мәселесіне келсек, ол - біздің тобымыздың арманы. Алдағыны Алла ғана біледі ғой, алайда баршамыздың көкейіміздегі арман сол.

Қымбат ЕЛУБАЕВА,

«Театртану» мамандығының 3курс студенті

Тәуелсіздік - тарихым!

Талай сыр бар қазақтың өткенінен,
Сұм заманның өтті ғой өткелінен,
Қастерлеп, ардақ тұтқан тәуелсіздік
Мәлім бізге тарихтың беттерінен.

Қыршын кеткен жолында баласы мың,
Тәуелсіздік-тереңі санасының,
Жетті бізге терімен маңдайының,
Қанымен «қазақ» деген баласының.

Даламда сан тарих сыры жатыр,
Қайталанбас ерліктің жыры жатыр,
Бостандықтың жолында жанын қиған
Махамбет, Кеңесары, Сырым батыр!

Тәуелсіздік оңай бізге жеткен жоқ,
Талай боздақ еңіреніп кеткен көп.
Ұрпағына қалды өшпес мұрадай,
Сөрелерде сансыз парақ беттер боп.

Еркіндіктің сәулесі төгілгендей,
Алланың назары бір бөлінгендей,
Азаттыққа жетудің бір қадамы
Бір емес, мыңға ұласып көрінгендей...

Желтоқсанның салқын суық ызғарынан,
Тайсалмай жан төзбейтін мұздарынан
Мыңмен жалғыз алысқан, айналайын,
Қайрат ұл мен Ләззаттайын қыздарынан!

Наразылық қан мен тер төгілісі,
Ездіктің бір жолата жеңілісі.
Ел білетін «Желтоқсан оқиғасы»,
Бұл да бір тәуелсіздік көрінісі.

Егемендік жолында жар салды мың,
Елім бар, ұлтым асқақ тамсандым мың,
Көкейінде халықтың жүрген мұң боп
Туды міне армандап, аңсаған күн!

Жұртымның оянар кез санасының,
Жеңісін көрді ел жанталасының,
Желтоқсаным айтулы тоқсан бірдің
НҰРСҰЛТАН- айбары ғой Алашымның!

Тәуелсіздік арманым тек келмеген,
Болмай ғаріп, жалғасқан өткендерден.
Жетті бізге батырлар ерлігімен
Өмірін қыршын қиып кеткендермен.

Тәуелсіздік бақытым, ел тілегі,
Тәуелсіз ел еш мұңсыз желпінеді.
Тәуелсіз ел жүрегім еркін соққан,
Тәуелсіз ел шаттығым, көркім еді.

Ту ұстаған Алаштың баласындай,
Қазақтың сайын қырат даласындай,
Тәуелсіздік-тарихым, тұр мінеки,
Баға жетпес жеті дүние дарасындай!

Шешілді жеңіс елім есебіне,
Тосқау қойды тағдырдың кеселіне,
Құтты болсын тәуелсіздік баршаға,
Келіпті жиырманың бесеуіне!

Ұрпағымыз өтсін өшпес ән қылып,
Берекеміз тұрсын елде мөңгілік
Жасай берсін ұлы халық қазағым
Тәуелсіздік-ғасырларға жаңғырып!!!

Айгөлек ӨМІРБЕК,
«Кинотеледраматургия» мамандығының 1 курс студенті

Есің өлеңің төгілді «Ес-аймақта»...

Оқу жылымыздың басында тәрбие, біліммен бірге мәдени іс-шарамызды да қоса атқаруға құлшына кірісіп кеттік. Белгілі театр сыншысы, ұлағатты ұстазымыз Әшірбек Сығай ашып кеткен «Ес-аймақ» мәдени-танымдық бірлестігі әдеттегідей өз жұмысына кірісті. Бұл жолы «Ес-аймақ» төріне қонған құрметті қонағымыз – «Дарын» Мемлекеттік жастар сыйлығының лауреаты, ақын Қалқаман Сарин. Кездесу әсерлі өтті. Жан-жақтан қойылған сұрақтарға жас ақын мәнге ие, мазмұнға толы өлең-жырларымен жауап беріп отырды. Мағыналы өлең жолдарына қаламы жүйрік Қалқаман Саринмен өткен кездесу, шәкірттер үшін бір тамаша кештің болғаны анық.

Өкіндірін өтеді өмір жалған

Өкіндірін өтеді өмір жалған,
Жалған, жалған, жалғаннан көңіл қалған.
Жетемін деп жүргенде желдей есіп,
Қалады екен қол бұлғап соңында арман.

Арман, арман, аңсатқан қайран арман,
Жерде болған... адасып Айға қонған.
Жаңылдырмай жолыңнан қоймас, сірә,
Қу дүние көзіңді байлап алған.

Жалын атқан жастық шақ, қуаныш-бақ,
Кетеді екен келмеске тым алыстап.
Ашық күнде адасып кету оңай,
Алсаң дағы қолыңа шырақ ұстап.

Қалмау үшін өмірің ұқсап күзге,
Қанағат қыл... қалғыма, ұшпақты ізде.
Тұрлауы жоқ баянсыз бес күндіктің,
Тұра алмаспыз тұтқасын ұстап біз де.

Іңірдегі үнсіздік

Керуенің ілесін Өмір-көптің,
Өтті бір күн. Қалмады көңілде епкім.
Үнсіздікпен үйлесіп іңірдегі,
Сырласына айналам қоңыр кештің.

Қызыл іңір. Барады Күн қанталап.
Қыр астынан келеді Ай түнді арқалап.
Жалғыздықтан, жаным-ау, мені тағы,
Қалар дейсің құтқарып кім қалқалап?

Жалғыздықтың сүйгені сол – тыныштық,
Тыныштықта жоқ, жаным, қорқыныш
түк.
Мұнарадай мұң шақсам түнгі аспанға,
Жұлдыз еріп кетер ме? –
Дертім ыстық...

Айлы түнге асыққан ақын көші,
Иә, жалғыздық – жанымның жақын досы,
Сен де мені сүйер ең, көрсең егер,
Өлең жазып отырған сәтімді осы.

Арқайтағы біздің үй

Ауыл Түнді жамылып ап,
Түгел тылсым көшке еретін.
... Біздің үйдің шамы бірақ,
Бәрінен де кеш сөнетін.

Ай көңілге нұрын сеуіп,
Қиял құштық үйге сыймай.
Кеш батса да жүруші едік,
Кешіп бастан күйді осындай.

Тұла бойдан текті аңқытып,
– Болармысың мұнша қырсық,
Әкеңе айтам! – деп қорқытып,
Жүреді Анам жұмсақ ұрсып.

Анам – момын, әкем – қатал,
Бір біріне жақын, серік.
Кілең ұлдар қатар-қатар,
Кілем үсті жатушы едік.

Шілде күні. Өрт айнала,
Терезеден түскен арай.
Ойын қуған өңкей бала,
Оянушы ек түске қарай.

Жалаң аяқ жаз өтеді,
(Есейдік-ау біздер ептеп.)
Жаңа киім қажет еді,
Не киеміз? Күзде – мектеп.

Ақ көйлекті (ағамдікі),
Кетседағы сарғыш тартып,
Киім қылып маған бүтін,
Беруші еді сәл қысқартып.

Таңсәріден, тым тымырсық,
Мектеп бардық таласа ерте.
Қалтамызда – құрт, ірімшік,
Арқамызда – ала сөмке.

Ауылдағы үй! Бақ, ырысым,
Бақытым да өзінде еді.
Саған деген сағынышым,
Содан бері көз ілмеді.

Бар байлығым сенде менің,
Өтсе дағы уақыт сырғып.
Жаратқанға тәубе дедім,
Жаратпаған бақытсыз қып.

Очарование ханбока

12 октября в Национальном музее Республики Казахстан совместно с Корейским культурным центром Посольства Республики Корея прошло открытие выставки корейской традиционной одежды «Очарование ханбока».

В экспозиции представлены 96 экспонатов, демонстрирующих различные виды традиционного корейского одеяния «ханбок», начиная от коронованных особ династии Чосон до современных моделей. Среди экспонатов находятся оригинальные костюмы главных героев корейского сериала «Жумонг», полюбившегося многим казахстанским телезрителям.

Ханбок в переводе означает «корейская одежда», которая представляет собой воплощение философских взглядов, эстетики, красоты и самобытности корейской культуры. До появления в Корее одежды западного типа, около 100 лет тому назад, ханбок являлся повседневной одеждой корейцев. В наши дни ханбок одевают, как правило, во время народных празднований (Чусок – праздник урожая, Лунный Новый год) и семейных торжеств. Ханбоки королевских особ отличались громоздкостью, но при этом поражали своей красотой, изысканностью и элегантностью. Богатый и сложный орнамент создавался с помощью различных техник: ручной вышивки, воскового окрашивания, а на особо парадные костюмы нашивались декоративные детали из серебра. Костюмы династии Чосон традиционно шились женщинами, и на изготовление одежд со сложным декором уходило по несколько лет.

Корейцы одевались в соответствии с социальным статусом, что делало одежду важным отличительным признаком положения в обществе. Так же для подчеркивания своего статуса представители высшего общества использовали ювелирные украшения. Традиционным украшением для женщин была подвеска из драгоценных камней, стилизованная в форму какого-либо природного элемента и декорированная шелковой ленточкой. Конфуцианское общество признавало скромность и целомудрие как одними из высших добродетелей женщины, что нашло отражение и в культуре одежды. Так, женщины, выходя на улицу, закрывали свое лицо и тело специальной шалью или накидкой. В одежде и аксессуарах использовались декоративные орнаменты разных цветов, символизирующие пожелания долгой и счастливой жизни, богатства и знатности, почтительных и любящих детей.

Выставка «Очарование ханбока» знакомит зрителей с удивительным миром корейской культуры и позволяет ощутить своеобразие вековых традиций Кореи.

Выставка продлится до 26 октября.

Амина ГАБДРАШИТОВА,
студентка 4 курса специальности «Искусствоведение»

*«Жаңғақ тал» фильмі —
«Қыз ұрлаудың» толықметражды нұсқасы*

– Ассалаумағалейкум, Ерлан Маратұлы! Сіздің «Жаңғақ тал» атты фильміңіз жайлы көпшілік оң көзқараста. Әсіресе, киносыншылардың талқылауында ұнамды ой-пікірлер айтылып жүр. Осы «Жаңғақ талмен» шет елдерде жүлделі орындарды қанжығалап келдіңіз. Елімізде болып жатқан кинофестивальдерден де алып жатқан орындарыңыз аз емес. Жақында ғана өткен Ұлттық кинематография өнері және ғылым академиясының «Тұлпар» ұлттық киножүлдесінде «Жаңғақ тал» екі номинация бойынша («Үздік режиссерлік жұмыс», «Үздік фильм») марапатталды. Құттықтаймыз! Сізге туындыңыздың миллиондаған халықтың ыстық ықыласына бөленуі маңызды ма, әлде, киноны жан-жақты талдай білетін, қыры мен сырына қанық, өз ісінің шеберлері – киносыншылардың бағасы маңызды ма?

– Уағалейкумассалам! Менің фильмдеріме айтылған екі жақтың да пікірі маңызды. Мысалы, фильмде өзін байқамаған жерінді көрермендер (кино маманы емес) айтуы мүмкін, ал тағы бір жерін мамандар пікір білдіреді. Осылай екі жақтың пікірін саралап, өзіне қабылдап отырасың. Кейде, тәжірибелі мамандардың ойы асып кетпесе, кем түспейтін киноға қатысы жоқ көрермендер ой тастап жатады. Әр пікірдің ой салар керекті жерлері болады. Сын болсын, пікір болсын барлығына дұрыс қарап, қабылдаған жөн.

– Сіздің туған жеріңіз Оңтүстік Қазақстан облысы және «Жаңғақ тал» сол өңірлерде түсірілді. Осы фильм арқылы өз туған өлкеңізді таныстырғыңыз келгендей боп көріндіңіз. Фильмде кішкентай кезіңізде болған оқиға немесе көз алдыңызда қалып қойған бейнелер көрініс тапты ма?

– Әрине, бар. Айтады ғой «Оңтүстік Қазақстанда тек бақытты адамдар тұрады» – деп. Сол жақта туып өскен бақытты адамның бірі – мен. Фильм Сарыағаш жақта түсірілді. Кішкентай кездегі сәттерден сана-сезімде сақталған суреттерді кино тілімен айтсақ, кадрларды фильмде колдандым. Бірақ, қосылған дүниелер фильмнің мазмұнын өзгертіп жіберетін болғандықтан, өл көріністерді қосу аздап қиынға соқты. Осы фильм арқылы туған жер туралы көзқарасымды көршілермен, туыстармен бөлістім деп ойлаймын.

– Сол бейнелерді фильмнің қай кадрынан, қай сюжетінен көрсек болады? Атап айтсаңыз...

– Фильмнің тақырыбын «Жаңғақ тал» деп қойған себебім, кішкентай кезімде қарияның ұзын таяқ ұстап ағаштың бұтақтарын ұрғылап жататынын жиі көретінмін. Содан мен ол кісінің не істеп жатқанын түсінбей: «Бұл кісі не істеп жатыр? Біреуге ренжіп қалған ба?» – деп ойлайтынмын. Сол бір ұзын ағаш ұстаған қарияның суретін саламын деп жүретінмін. Бірақ, қолымнан келмеді. Сөйтсем, менің сурет салатын ақ қағазым – экран екен. Осылай ол көріністі кино тілімен бейнеледім. Мұнда, ауыл әкімінің көретін түсі, ошақ басында отырған әжелер және ұзын таяқпен ағашты ұрғылайтын кадрлар бар. Бұл менің бала кездегі есімде қалған дүниелер.

Бұл фильмде менің дипломдық жұмысым ретінде түсірген «Қыз ұрлау» деп аталатын қысқаметражды фильмінің сюжеттері де қосылған. «Жаңғақ тал» фильмі – «Қыз ұрлаудың» толықметражды нұсқасы деп айтсам болады.

– Д.Өмірбаев фильмге редактор болғандығы мәлім.

«Жаңғақ тал» Д.Өмірбаевтың фильмдеріндегі кейіпкерлердің эмоциясы, қозғалысы және музыканың аздығымен ұқсастық тапқан. Фильмге Д.Өмірбаевтың қаншалықты септігі тиді?

– Ең алғашқыда бұл фильмнің сценарийі жазылып, еш қозғалмай жатқан болатын.

Енді бұл түсірілмейтін шығар деп жүргенімде, Дәрежан ағаның қолына түсті. Ол менің «Қазақфильмде» істеп жүрген кезім. Оқып шығуға сұрап алған соң бердім де, қарбалас жұмыстармен әуре болып кетіп қалдым. Ертесі күні кешке Дәрежан аға маған қоңырау шалып: «Сценарий маған қатты ұнады. Бұл жақсы жазылған дүние екен. Енді мұны міндетті түрде фильм етіп түсіру керек. Мұндай сценарийлер күнде жазылмайды. Өзім көмектесемін», – деп фильмнің түсірілуіне себепкер болды. Мен ең алғашқы кино түсіру алаңына осы Дәрежан ағаның жанында режиссердің көмекшісі ретінде келдім. Ол кісінің жанында жүріп, киноға қатысты көптеген дүниелермен таныстым. Аға үнемі: «Бізге тек кино мамандарын оқытатын институт керек» – дейтін. Бұл оның ішкі арманы, мұны болатын. Оны не үшін айтады? Өйткені, қазір киноны акша табудың, көңіл көтерудің құралы ретінде көріп жүр. Осындай түсініктерді болдырмау үшін мектептерде 10-шы сыныптан кино жөнінде оқытатын пән енгізу шарт. Осы арқылы жастардың кино туралы ойын дұрыс бағытқа салу керек. Кино – театр емес, өдебиет емес, телевидение де емес. Кино – өнердің тамаша түрі. Ол әдебиет пен театрдағы оқиғаны өзгеше жеткізеді. Оның ешкімге ұқсамайтын өзіне тән ерекшелігі бар. Ол – кино тілі. Киноны қатып қалған заңдылықта қалдырып қоймауымыз керек. Әркімнің өзіне тән ерекшелігі мен көзқарасы болады. Бізге ұлттық көзқарасымызды табу керек. Біздің киноны көргенде: «Міне, нағыз қазақтар» – дейтін дәрежеге жету керек.

– Білуімше, сіз осы кәсіпке тікелей келген жоқсыз. Негізгі бітірген мамандығыңыз – драматург. Фильм түсіруге ең алдыман бас режиссер, дыбыс режиссері секілді киноға қатысты мамандардың көмекшісі болып аяқ бастыңыз. Бүгінде Қазақ ұлттық өнер университетінде режиссер мамандарын дайындайтын тәлімгер болып жұмыс жасаудасыз. Шәкірттеріңізден мықты режиссер болып шығуы үшін нені талап етесіз?

– Білім алуда ең негізгі үш зат бар. Ол – көру, жазу, оқу. Осында келген соң осы айтылғандармен бес жыл бойы айналысу керек. Осымен көбісі айналыса бермейді. Мен студенттерге қатты талап қоймаймын. Керісінше, ол кісілермен отырып бірге үйренеміз. Бір-бірімізге кітаптарды, фильмдерді ұсынып талқылаймыз, өз ойымызды дамытамыз. Жалпы, өнерде еркіндік болу керек. Кино математика секілді «екіге екіні қоссан төрт болады» дейтіндей нақтылыққа ие емес. Әр режиссер нақтылықты өзі қояды.

– Қазір қазақ киносында ренішті, қайғылы кейіпкерлер көбейіп, оптимист, тапқыр, көңілді кейіпкерлер азайып кеткен секілді. Сіз қазақ киносына қандай кейіпкерді алып келгіңіз келеді?

– Белгілі бір кейіпкерді алып келу мақсат емес. «Ренішті кейіпкерлер көбейді, көңілді кейіпкер әкелмейсіңдер ме?» – деп айтып жатады. Суреткерге олай шек қою дұрыс емес. Бұл жерде пайда болған дүниені өнер деп айта алмаймыз. Ол біреудің айтқан затына жатады. Әр режиссердің өз кейіпкері бар.

– Әңгімеңіз үшін рахмет!

Оразбай САЙЛАУБАЙ,

«Кинотану» мамандығының 3 курс студенті

Абай – дана, Абай – дара қазақпа!

«Хакім Абай», «Дана Абай», «Дара Абай», «Халықтың Абайы» дейміз. Кішкентайымыздан ақынның өлеңдерін жаттап, қара сөздерін оқып, әндерін тындап өстік. Ал, шын мәнінде «Абайды» жете тани алдық па екен?! Жоқ, оған кеше «Абайтану» әдеби-музыкалық кеште көзім жетті. Шопан залында «Дәстүрлі өн» кафедрасының оқытушысы Тельман Тілегенұлы Нұркеновтің ұйымдастыруымен өткен кездесудің басты мақсаты – Абайды тереңірек тану. Кеш қонақтары - филология ғылымдарының кандидаты, абайтанушы Омар Жәлелұлы және Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері – Толғанбай Сембаев. Кеш барысында Омар Жәлелұлы Абай өлеңдерінің мән-мағынасына терең бойлап, негізгі ойын жете түсіндірді. Бір өлеңді талдап, оған

өмірден мысалдар келтіру арқылы залда отырған «аз ғана» тындаушыларға ой салды. Көп мән бере бермейтін жайттарға тоқталып, ақынның жазған әрбір өлең жолдарындағы астарға үнілуге мүмкіндік берді. Ғылым-білімнің маңызын, оны оқып-үйренудегі табандылық, ізденімпаздылықтың, адалдықтың, ниеттің түзу болуына аса көңіл бөлді. «Ақыл бітпес дәулетке» деп ақынның сөзін мысалға ала отырып, қаншама ғұламаларымыздың ғылым үшін дүниеден бас тартқаны жайлы сөз етті. Өнерде оқып жүрген жастарға хакім Абай айтпақшы: «Пайда ойлама, ар ойла» – деп, атақ пен байлықтың, мансап мен тәуекелшілдік жайлы айтып, адал өмір сүру керектігін, дүниеқоныздықтан ада болу қажеттігіне назар аударды. Жалындап тұрған жастық шақта ілімді үйренуге және оны тек пайда үшін ғана емес, жан-тәнінмен сүйуге, онын жолында қарекет жасап, талпынып, қолыннан келгенінше күш салу керектігін қайта-қайта ескертті. Біреудің сыртынан сөйлеу, жамандау жайлы Құранда: ««Ей мүміндер. ...Сыр тексермендер, біреуді-біреу ғайбаттамасын. Біреулерің өлген туысының етін жеуді жақсы көре ме? Әрине, оны ұнатпайсындар. Расында, Алла тәубаны тым қабыл етуші, ерекше мейірімді» делінгендігін, ғайбат айту – туған бауырынның етін жеумен бірдей екендігін баса айтып, оның күнәсінін ауырлығын отырған жастарға ұғындырды. Жар тандаудың, мақтау, мадақтау жайлы, жастар тәрбиесі, үлкенді сыйлау секілді тақырыптарды қозғап, оған өмірден, философтың қара сөздерінен, өлеңдерінен мысал келтіре, дәлелді сөз сөйледі.

Бұл кеш тек Абайды тану емес, өз-өзінді тану деп есептеймін. Себебі, Абай қозғамаған тақырып жоқ, онын әр өлеңі қазіргі күнде өзекті. Залда отырған әр көрермен бұл кездесуде көкейлерінде жүрген сұрақтарға жауап алды деп ойлаймын. Омар Жәлелұлы отырған жастармен еркін әңгімелесіп, кез келген сұрақтарға қуана жауап берді. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының мәдениет қайраткері Толғанбай Сембаев кеш барысында ақынның көпшілік біле бермейтін ақынның «Қор болды жаным», «Өзгеге көңілім тоярсын» және атақты «Көзімнің қарасы» әндерін тамаша орындап, көрерменді қуантты. Әнді тек айтып қана қоймай, туу тарихына да тоқталды. Кездесу сонында Тельман Нұркенов әнші, Қазақстанның халық әртісі, Қазақ ұлттық өнер университетінің оқытушысының 500 әні жинақталған «Сыр сандық кітабын» табыс етті.

Мұндай кездесулер алда да болса екен деп тілек білдіреміз. Мағыналы да мәнді кеш әр отырған көрерменге ой салғаны анық. Дін жайлы, Абай жайлы, өмір жайлы сөз болған бұл рухани кеш болды деп есептеймін. Тек қызығушылық танытар жастар көбейсе, «тындаушы ықыласты болса, сөйлеуші де шешен» болады дегіміз келеді. Абайды тану арқылы біз өзімізді, ортамызды, өмірімізді танимыз. Осындай рухани кештерде, тәлім-тәрбиесі мол кездесулерде әрбір кафедра оқытушылары назарға алып, студенттердің саны артып жатса деген тілегіміз бар.

Ләззат АЛПЫСБАЕВА,
«Театртану» мамандығының 3 курс студенті

Ұстаздық еткен жалмынас

Ұстаз – қасиетті де киелі ұғым. «Ұстазы жақсының ұстанымы жақсы» дейді дана халқымыз. «Ұстаздан шәкірт озар» деген тағы әдемі бір қанатты сөз бар. Қазан айының 5 күні Қазақ ұлттық өнер университетінің Жамбыл Жабаев атындағы концерттік залында ұстаздар күнінде «Қазақ ұлттық өнер университетінің үздік оқытушысы» байқауының жеңімпаздарын марапаттау рәсімі өткізілді. Ұстаздық етуден жалықпай келе жатқан ұлағатты кәсіп иелерінің озаттарының еңбегі бұл байқау арқылы еленіп жатыр.

Бұл сайысқа қатысқан барлық ұстаздар, бас жүлдеге лайық екені айтпаса да белгілі. Әрине, жүзден жүйрік, мыннан тұлпарлар ғана топ жарары тағы рас. Бұл жолғы университетіміздің ұлағатты ұстаздарының арасынан кімдердің жүлде алып, жеңімпаз атанатыны мені қызықтырып отырды. Атап айтар болсам, «Үздік мектеп оқытушысы» номинациясы Т.Я.Карпқа бұйырды. «Үздік колледж оқытушысы» атағын Г.Т.Шанбатырова иеленсе, «Үздік портфолио» Г.А.Нурғалиеваға, «Үздік университет оқытушысы» А.Қ.Омар атанды. Олардың әрқайсысына 25000 мың теңге көлемінде ақшалай сыйлық берілді. Ал, көрермендер асыға күткен бас жүлде «ҚазҰӨУ үздік оқытушысы» номинациясы мен 50000 мың теңге көлеміндегі ақшалай сыйлықты З.И.Сеитова қанжығасына байлады. Марапаттау рәсімінің соны ұстаздар күніне арналған мерекелік концертке ұласты. Ұстаздарға деген үлкен құрметпен университетіміздің өрендері өз өнерлерін көрсетті. Айталық, «Славян базары» байқауының 2015 жылғы жеңімпазы Д.Құдайбергенов, Венгрияда өткен «Ева Мартон» атындағы Халықаралық опера орындаушылар байқауының жүлдегері А.Малик, сондай-ақ, «Болашақ» виолончелистер ансамблі, «домбырашылар ансамблі» кештің көркі болды. Сонымен қатар, Г.К.Куттыбадамова жетекшілік ететін аралас хор «Ұстазым» әнімен көрерменді бір серпілтіп тастады. Айман Қожабекқызы басқаратын өнер ордасындағы бұл кештің биік деңгейде өтуіне атсалысқан тәрбие ісі жөніндегі проректордың орынбасары Аида Айдарханқызының еңбегі орасан зор десем, артық айтпағаным.

Жалпы, I курс студенті ретінде бұл менің университеттегі қатысқан ең алғашқы кешім. Мен өзімнің алтын ұямдағы достарымды болашақ өнер өкілі ретінде осындай өтіп жатқан іс-шараларға белсене араласып, оның жоғары деңгейде өткізілуіне атсалысуға шақырамын.

Бахтияр ТҰРСЫНОВ,

«Театртану» мамандығының I курс студенті

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ӘРІПТЕСТЕРІММЕН ЖҰМЫС ЖАСАУҒА НИЕТТІМІН

Жыл сайын өткізілетін XII «Еуразия» Халықаралық кинофестивалі қыркүйек айының 24 мен 30 күндері арасында өтті. Соңғы күні Валерий Тодоровский (Ресей), Реза Миркарими (Иран), Нин Ин (Қытай), Ақтан Арым Қубат (Қырғызстан), Досхан Жолжаксынов (Қазақстан) и Гримур Хаконарсон (Исландия) сынды киногерлерден құралған қазылар алқасы да өздеріне артқан сенімді ақтап, жүзден жүйрік, мыңнан тұлпар шыққандарға лайықты жүлделерін табыстады.

Осы орайда байқауға өз бағын сынауға келген қонақтардың ішінен әзірбайжандық кинорежиссер Мирбала Салимлимен сұхбаттасудың реті келді.

- Қазақстанға қош келдіңіз! Фестивальден алған әсеріңізбен бөліссеңіз...

- Рахмет. Қош көрдік. Ұйымдастырылуы жағынан мін жоқ. Әр алуан қызықты кездесулерге, шеберхана сағаттарына өте мұқият дайындалған. Көрсетіліп жатқан фильмдердің әрқайсысы өзінше өте қызықты. Бағдарламаның директоры Елена Ларионованың жұмысын ерекше айта кету қажет. Еуропа мен Азияның таңдаулы туындыларын жиып, фестивальде көрсету үшін аянбай тер төккені білінеді. Осы топтың алдына қойған мақсаты орындалғаны айқын.

- Осы келген сапарыңызда қазақстандық киногерлермен немесе театр адамдарымен шығармашылық бірлестікте жұмыс жасау ойыңызда бар ма?

- Театрды айтсақ, жақында ғана әріптестерімнен Қызылорда қаласындағы Нартай Бекежанов атындағы облыстық драма театрында спектакль қоюға ұсыныс түсті. Ол шаруаның мән-жайы әлі нақтылану үстінде. Ал киноға келсек, әлбетте, ортақ туынды жасауға қуана-қуана келісер едім. Қазақстандық әріптестермен жұмыс жасауға ниеттімін... Әзірге ұсыныс түсіп жатқан жоқ.

- Осы фестивальге қандай талап-тілектеріңіз бар?

- Ең алдымен, фестивальге ұзақ ғұмыр тілеймін. Еуропа мен Азияның басын қосуды көздеген бұл кино мерекесі өз жалғасын тауып, дами бергенін қалаймын. Осындай шараларды ұйымдастыруға құлшыныс білдіргені Қазақстан елі тарапынан игі өрекет деп есептеймін. Келешекте фильміммен тағы да додаға қатысуға дайынмын. Ал, қазақстандықтарға жылы шыраймен қарсы алғандары үшін алғысым шексіз!

- Сұхбаттасқаныңыз үшін рахмет!

Сонымен, қазылар алқасы жеңімпаздарын атап өтсек: Қазылар алқасының арнайы сыйлығына «На районе» фильмі үшін режиссері Луисито Лагдамо, Игнасио (Филиппины) ие болды. Қазақстандық Әділхан Ержанов «Чума в ауле Каратас» фильмі үшін XII халықаралық «Еуразия» кинофестивалінің «Үздік режиссері» деп танылды. Игорь Пискуновтың (Қазақстан) «Раз в неделю» фильміндегі рөлі үшін Юрий Померанцев «Үздік актер» номинациясына ие болды. «Мокко» фильміндегі рөлі үшін Эммануэль Дево (Франция-Швейцария) «Үздік актриса» номинациясын жеңіп алды. XII халықаралық «Еуразия» кинофестивалінің бас жүлдесіне Грузия режиссері Русудан Глурджидзе «Чужой дом» фильмі лайық деп танылды.

«Еуразия» кинофестивалінің негізгі конкурсымен қатар, қысқаметражды фильмдердің конкурсы да ұйымдастырылды. Ол жерде қазақстандық режиссер Дархан Төлегенов «Таңғы шұғыланың сәулесі» фильмі үшін жеңімпаз атанды.

Кино басылымдардың халықаралық федерациясы «ФИПРЕССИ» әлем түкпірінен келген кинотанушылар мен режиссерлердің басын қосты. «FIPRESCI» жүлдесін Эмир Байғазиннің «Жаралы періште» фильмі алды.

XII Халықаралық «Еуразия» кинофестивалінде «NETPAC» сыйлығын Русудан Глурджидзенің «Чужой дом» фильмі иеленді. «Тарихи сұхбат» номинациясы жүлдесін қазақстандық режиссер Ақбота Батырханның «С Назарбаевым о главном» фильмі жеңіп алды. Режиссер Виталий Манскийдің «В лучах солнца» фильмі «Үздік деректі фильм» номинациясы жүлдесіне лайық деп танылып, фестиваль оз мәресіне жетті. Аталмыш кинофестиваль әрқашан әділ өтіп, жыл сайын жалғасын таба берсін деп тілек айтамыз.

Айбар ҚОНАҚБАЕВ,

«Кинотану» мамандығының 3курс студенті

Авангардная музыка в столице

21 октября в камерном зале театра Астана Опера состоялся концерт «Творчество молодых». Стоит отметить, что театр предоставляет возможность выступить молодым дарованиям и всячески старается поддерживать их начинания. У нас появилась прекрасная возможность прикоснуться к их творчеству!

Все герои этого вечера, несмотря на свой молодой возраст, успели достигнуть определенных высот и успехов. Рахат-Би Абдысагин 17-ти летний композитор и пианист, автор более 100 музыкальных произведений. В 2016 году он уже получил диплом бакалавра с отличием (КНК им. Курмангазы), в настоящее время является магистрантом (КазНУИ).

Музыка молодого талантливого композитора уже широко исполняется во многих странах Европы и Азии. Например, за произведение «Казахская рапсодия» для фортепиано и симфонического оркестра автор был удостоен Гран-При Республиканского конкурса «Тәуелсіздік толғауы» и признан лучшим композитором года (2014). Все оркестровые сочинения Р. Абдысагина в основном исполнялись с Евразийским симфоническим оркестром КазНУИ. Отмечу также, что Р. Абдысагин является единственным представителем из Казахстана на Международном форуме «Импульс», где собираются все таланты мира.

Концерт открылся произведением «Плач перелетной птицы» по мотивам одноименного рассказа Чингиза Айтматова. Это произведение сочинено юным композитором в 13-тилетнем возрасте. Музыка воспроизводит весь ужас кровопролития и страдания плачущих птиц. В конце произведения автор как бы говорит в унисон с писателем: «Простите, птицы перелетные, мне не объяснить, почему так устроена жизнь людская...».

Это произведение лично мне напомнило музыку турецкого композитора и пианиста Тулуйхана Угурлу, не так давно выступившего в КазНУИ. Он также затронул тему смерти – гибели людей во время войн и стихийных бедствий. Произведение было настолько пронзительно, что местами бросало в дрожь.

Следующее произведение для флейты соло – «Ощущение осени» по мнению автора, «передает все многообразие мира в диалектической целостности – это борьба и единство в одном лице». Ее премьера состоялась в Австрии. Пьесу исполнил лауреат международных конкурсов, артист симфонического оркестра и театра Александр Тараскин.

Произведение композитора «Игры непараллельных линии» для кларнета и фортепиано – это своеобразная драма, где есть персонажи, драматургия и своя логика развития. Но эта драма происходит в ином, невидимом для нас измерении, где также параллели вдруг пересекаются. Исполнили пьесу – артист симфонического оркестра Астана Опера Алмас Токпанов и лауреат международных конкурсов Данияр Есимханов. Музыка его очень авангардная и непредсказуемая.

На вечере также выступили будущие солисты оперных театров Казахстана, лауреаты международных конкурсов – студенты Казахского национального университета искусств Назым Сагинтай, Азат Малик и Калкаман Дуйсенбаев. Тепло встречала публика пианиста из Украины Дмитрия Таванца, в исполнении которого прозвучало произведение Абдысагина «Фантазия в виде сонаты» для фортепиано. Это произведение – ода величию бесконечности человеческой мысли, мощи силы воображения. Ведь человек – не песчинка в океане, а океан в песчинке...

Мил бірлігі – Ел бірлігі!

Тіл – қай ұлтта, қай елде болса да қастерлі, құдіретті. Ол әрбір адамға ана сүтімен бірге өсіп, қалыптасады. Тіл байлығы – әрбір елдің ұлттық мақтанышы. Ол атадан балаға мирас болып отыратын баға жетпес мұра. Демек, әр адам ана тілін көзінің қарашығындай қорғауға, оның орынсыз шұбарланып кетпеуіне жол бермеуі тиіс. Қазақстанда көп ұлттың баласы бір анадан туғандай тату-төгті өмір сүріп жатыр. Қазақстанда ұлттар арасында татулық пен бірлік,

ынтымақтастық пен достық орнағаны, бәріміз үшін мақтаныш. Бұл біздің Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың сарабал саясатының, дана ойларының жемісі. Елімізді жарқын болашаққа жетелейтін, халық мүддесін ғана ойлайтын Елбасының арқасында қазақ елі, мәңгілік ел болып қала бермек. Әрбір мемлекет секілді, біз де қуана-қуана тіл мерекесін тойлаймыз. 22 қыркүйек – тіл мерекесі күніне орай, Қазақ ұлттық өнер университетінде «Қазақстан тарихы және гуманитарлық пәндер» кафедрасының үздік жетекшілері кеш ұйымдастырды. Бұл кештің мақсаты: студенттердің өз ана тіліне деген құрмет, сезімін арттыру, тіл мәртебесін көтеру, таза сөйлеуге үйрету, өз ұлтына, еліне деген сүйіспеншілігін ояту. Ана тілдің тұғыры мықты болуына негіз қалаған бабаларымыздың өсиетін ұран ету, қазақ тілінің мәртебесін көтеру. Көрнекіліктер, қабырға газеттері, қанатты сөздер, әсем әндер, әр түрлі тілдегі әлеңдер, бұның бәрі әр азаматқа бір түйін қалдырды деп ойлаймын. Бұл кеште біз әлем даналарын тамсандырған халқымыздың туған Асан Қайғы сияқты бабаларымыздың өсиетін тыңдап, тамаша дауыс иелері Ахмет Сұлтан, Зинатуллина Гузель, Оралбек Альбинаның әндерін, III курс өртістері ұйымдастырған әсем көріністен дәм таттық. Қысқаша айтқанда, бұл кеш мені таң қалдырды. Ал, бұл кешті ұйымдастырған ағылшын тілінің мұғалімдірі Беткенова Меруерт Сламбекқызы және Канапьянова Айсұлу Дәуренқызы, апайларымызға алғысым шексіз!

Дания АРМАНҚЫЗЫ,

«Мәдениеттану» мамандығының I курс студенті

«Алтын сақа»

Қазақ мультипликациясының тарихына көз жүгіртсек, біршама дүниелерді қуанышпен, әрі мақтанышпен еске аламыз. 1967 жылы қазақ ертегісінің негізінде түсірілген Әмен Хайдаровтың «Қарлығаштың құйрығы неге айыр?» атты ұлттық мультипликациясының төл туындысы 1968 жылы Бүкілодақтық фестивальде екінші орынды иеленсе, 1975 жылы Нью-Йоркте өткен мультипликациялық фильмдердің I Халықаралық фестивалінде «Қола Праксиноскоп» жұлдесін қанжығасына байлады. Әлем елдерінің экрандарында көрсетілгендігі әлі күнге дейін көкейімізде мақтаныш сезімін тудырады. Сонымен қатар, кинотанушы Бауыржан Нәгербек 1982 жылы «Искусство Казахстана» журналында жарық көрген мақаласында: «Казахская мультипликация сегодня на правильном пути. Она верна себе в главном – в бережном отношении к национальному искусству, в стремлении создавать совершенные по форме и глубоко народные по духу произведения. Все это дает нам право надеяться, что казахская мультипликация за короткий срок талантливо заявившая о себе, сумеет обрести собственный голос, индивидуальные интонации и в фильмах на современную тему», – деп 1980 жылдың өзінде қазақ мультипликациясының болашағына зор үміт артқаны сезіледі. Алайда, бүгінде осы үміт қаншалықты ақталды? Әмен Хайдаров, Жәкен Дәнәнов, Болат Омаров сынды ағаларымыздың жолын жалғастырар режиссерлер бар ма? Қаракөз бүлдіршіндер шетелдің емес, өз елінің мультипликациялық туындыларын қызығып көрер шақ туады ма? Бүгінде осы мәселелер қолға алынуда ма? деген сұрақтар мазалайды. Осы орайда, Оңтүстік Қазақстан облысында тұңғыш рет «Алтын сақа» балаларға арналған қысқаметражды фильмдер фестивалі ұйымдастырылды. Фестиваль қыркүйек айының 23-ші жұлдызында Шымкент қаласының Абай атындағы облыстық опера және балет театрында өтті. Фестивальдің мақсаты: «Киноиндустрия саласын дамыту, жас буын режиссерлерге шығармашылық серпін беру, олардың кәсіби деңгейін көтеру, әлеуметтік мәселелерді көтере

отырып, көрермендерге ой тастау, балаларға арналған қысқаметражды фильмдер мен анимациялық туындыларды, бейнероликтерді жарыққа шығару», – дейді іс-шараның ұйымдастырушылары.

Фестивальді ұйымдастырушы – Оңтүстік Қазақстан облысы мәдениет басқармасы және «Оңтүстікфильм» коммуналдық мемлекеттік мекемесі.

«Балапан» телеарнасының директоры Ләйлә Сұлтанқызы, Қазақ ұлттық өнер академиясының доценті, кинотанушы, киносыншы, өнертану ғылымының кандидаты Гүлнәр Мүрсәлімова, облыстық әзіл-сықақ және сатира театрының әртісі Жүсіп Ақшора, «Қазақстан» АҚ ОҚО филиалының директоры Уәли Қыдыр, «САҚ» киностудиясының директоры Нұриддин Паттев,

клипмейкер, кинорежиссер-оператор Фурхад Саиповтар «Алтын сақаның» әділ қазылар алқасының мүшелері болды. Сонымен, әділ қазылардың әділ шешімі бойынша, бас жүлдені «Қуат» қысқаметражды фильмімен Нұрбол Абсеметов қанжығасына байлады. I орын «Айсұлу» қысқаметражды фильміне (режиссері Дархан Нұртазаев) және «Түлкі мен қырғауыл» анимациялық фильміне (режиссері Дариха Еркінбек, Жұлдыз Өмірқұлова) берілді. II орынға «Қаһарман» қысқаметражды фильмі (режиссері Хамид Мүтәлиев) және «Асар» анимациялық фильмі (режиссері Береке Жүнісов) лайық деп танылды. III орын «Мен қорқамын» қысқаметражды фильмі (режиссері Бақытжан Көшеров) және «Наурыз» анимациялық фильміне (режиссері Ондасын Бурибеков) берілді.

Сонымен қатар, «Өзекті тақырыпты қозғағаны үшін» номинациясымен «Табиғатты аялайық» анимациялық фильмі (режиссері Самат Нұралиев), «Ерекше монтаж жұмысы үшін» номинациясымен «Жылдамдық» әлеуметтік ролигі (режиссері Серік Таласов) және «Ерекше операторлық жұмысы үшін» номинациясымен «Жемқорлық» әлеуметтік ролигінің (режиссері Серік Таласов) авторлары марапатталды.

«Балапан» телеарнасының директоры Ләйлә Сұлтанқызы өз сөзінде: «Соңғы жылдары елімізде, оның ішінде Шымкентте балалар фильмдері мен мультфильмдер көбірек түсіріліп, сапалы болып келе жатыр. «Алтын сақа» атты осындай байқаудың ұйымдастырылып, қолға алынғанына қуаныштымын. Фестиваль – жас таланттарды елге танытады. Келесі жылы біздің телеарнамен бірлесіп, республикалық дәрежеде өткізуді жоспарлап отырмыз» – деді.

«Оңтүстікфильм» киностудиясының директоры, режиссер, сценарист, аниматор Батырхан Дәуренбеков фестивальге фильмдердің сапасына емес, мағынасына көбірек назар аударылғанын айтты. Сонымен қатар, елімізде балалар киностудиясының жоқтығын күйінішпен атап өтті. «Елімізде бірде-бір балалар киностудиясы жоқ. «Қазақфильм» акционерлік қоғам болып есептелетіндіктен, көбіне тұлғалар жайындағы фильмдерге мән беруде. Сол орайда, балалар фильмі мүлдем ұмыт қалып отыр», – деп өз мұңын білдірді.

Өткен іс-шараға байланысты ұйымдастыру жағынан кеткен ағаттықтар, фильмердің сапасы секілді дүниелерге сын айту дәл қазіргі жағдайда орынды емес деп есептеймін. Керісінше, осындай балалар фильмдеріне қызығушылық танытқан режиссерлердің бар екендігі аса қуантады. Әсіресе, ұсынылған анимациялық фильмдердің арасында Б.Жүнісовтың «Асар», О.Бурибеков «Наурыз», Е.Дариха мен Ж.Өмірқұлованың «Түлкі мен қырғауыл» сынды туындыларының ұлттық нақышта болуы есте қаларлығы сөзсіз. Осы режиссерлерден болашақта зор үміт күтеміз. Батырхан Дәуренбеков: «Мультфильм, кино арқылы балаларымызға дұрыс тәрбие беріп, патриот етіп шығарсақ, біз үшін де, еліміз үшін үлкен жетістік», – деп айтқанындай анимация мен балалар фильмдерінің дамуына үлес қосып, ат салысып жүрген азаматтар мен азаматшаларды қолдап, мемлекет тарапынан көңіл бөлінсе, нұр үстіне нұр болар еді.

Жәдігер жаңырығы

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығы аясында Астанадағы Ұлттық мұражайда М.Әуезов атындағы Қазақ Мемлекеттік драма театр мұражайының «Тарих толқынындағы театр шежіресі» атты көрмесі қыркүйек айының 20 мен қазан айының 6 аралығында өтті.

Театр мұражайы ол – қазақтың театр және кино өнерінде терең із қалдырған, атақты тұлғалардың өмірінің аяулы сәттеріндегі жарқын бейнесі. Мұражай жәдігерлері арасында әйгілі театр және кино актерлерінің сирек кездесетін фотосуреттері, әр жылдардағы сахналық киімдері, афишалар, спектакльдердің макеттері мен эскиздері, театр өнері майталмандарының портреттері және тағы басқа құнды заттар сақталған. Театрдың 90 жылдық ғұмырынан сыр шертетін осынау жәдігерлер бүгінгі Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығы арналған көрмеге қойылды.

Көрменің салтанатты ашылуына Ұлттық музейдің директоры – Дархан Мыңбай КСРО Халық артисі, М.Әуезов атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық драма театрының көркемдік жетекшісі – Асанәлі Әшімов, Қазақстанның халық артисі, профессор, кеңесші – Есмұхан Обаев, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, театр директоры – Ерлан Біләл, Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Республикасының Журналистика Академиясының академигі – Әлия Бөпежанова, Қазақ ұлттық өнер университетіндегі «Театр, Кино және ТД» факультетінің деканы – Сәулебек Асылханұлы және т.б. өнер майталмандары өз лебіздерін білдірді.

1968 жылы 24 мамырда ашылған музей қорында бүгінде 100000-нан астам жәдігер сақталған. Мұражайдың құнды жәдігерлері 90 жылдық тарихы бар театрдың әр кезеңінен сыр шертеді. Көрмеде – қазақ театр және кино өнерінің ұлы қайраткерлерінің, сахнагерлер мен театр қызметкерлерінің өнер шаңырағындағы әр жылдардағы өмірі мен өнерін таныстырады.

М.Әуезов атындағы Қазақ Мемлекеттік драма театр мұражайының «Тарих толқынындағы театр шежіресі» атты көрменің басты мақсаты – жас ұрпақтың дүние танымын байытуға, рухани көкжиегін кеңейтуге және өз тарихымызды білуге, оны бағалуға арналған болатын.

Айгерім ДҮНГЕНЕНОВА,
«Театртану» мамандығының 2 курс студенті

Сәуле ЖАНДУЛЛАЕВА,
«Станокты кескіндеме» мамандығының 3 курс студенті

Астана 2016 жыл

